

גנש

פסל של גנש במסגרת פסטיבל לכבודו בהודו

איור של גנש, על רמכו מושיקה, מראשית המאה ה-19

בהינדואיזם, **גַנְשׁ** (או **גַנְשׁ** וגם **גַנְשֶׁה**) הוא אל האחראי על מכשולים והסרתם וגם על רווחה, שגשוג והצלחה בעבודה (ידוע כ **SIDHI DATA**). הוא גם קשור באמנות וספרות ונחשב לפטרונם של גנבים. הוא נחשב גם אל החוכמה והידע. על פי המסורת הוא הבן של שיווה ופרוויטי ובעליהן של בהרטי, רידהי וסידהי. באמנות הוא מתואר כאיש שמן, לרוב צהוב או אדום, שלו ארבע ידיים וראש של פיל בעל חט אחד שלם ואילו השני חסר או שבור. לרוב נראה רוכב או מלווה על ידי **מושיקה** (עכבר בסנסקריט).

לרוב מתקשר שמו של גנש למילה ההינדית לכבוד: **שרי**.

1 מיתוסים ואמונות

הגיב על ידי שריפת ראשו. לאחר שנודע לו כי הילד הוא בנו, חיפש שיווה, יחד עם שאר האלים, ראש חלופי לילד, עד שלבסוף מצאו ראש של פיל צעיר. כפיצוי, נתן שיווה לגנש את תפקיד ראש משרתיו. בגרסה אחרת של הסיפור, הראתה פרוויטי את תינוקה החדש לשיווה, אשר למראה פניו שרף את ראשו של התינוק. במצוות האל ברהמה החליף שיווה את ראשו השרוף של גנש בראש הראשון אותו מצא, ראש של פיל.

החוסר בחט אחד מוסבר גם הוא על ידי מיתוסים שונים. לפי אגדה אחת, האווטאר (התגלמות מוחשית) השישי של וישנו, שנקרא פאראשורמה, הגיע יום אחד לבקר את שיווה אך נתקל בדרכו בגנש שחסם את הדרך. פאראשורמה זרק לעברו את הגרון שלו וגנש, בידועו שהגרון נשלח אליו על ידי שיווה, התיר לו לכרות את

לסיפור על ראש הפיל של גנש, יש גרסאות שונות ומגוונות. בגרסה המקובלת ביותר, עיצבה פרוויטי, אימו של גנש, את גופו של הילד מהאבק שהסירה מגופה ואז הציבה אותו בכניסה לבית על מנת שאיש לא יפריע לה בזמן המיקלחת. כאשר הופיע שיווה, בעלה של פרוויטי, הוא לא הכיר את הילד אשר לא נתן לו להיכנס לבית

אחד מחטיו. מיתוס אחר טוען שבשעת הכתיבה של המהאבאראטה (שהוכתבה לו על ידי ויאסה), נשברה הציפורן איתה כתב גנש את הטקסט. ובבהילות הכתיבה של דברי הקודש הוא כרת את חטו השמאלי כתחליף לעט השבור.

גנש ידוע כאומקרה, כיוון שגופו משקף את מנטרת האום, בשל כך נתפס גנש כהתגלמותו של היקום כולו. ראש הפיל שלו מסמל את החוכמה והיופי של הפיל החזק אך העדין. כלי התחבורה שלו הוא עכבר, מה שמסמל את יכולתו לגלות כל סוד קיים. בחירתו בעכבר כבן לוויה מעידה בנוסף על צניעותו הרבה של גנש.

גנש הוא אל המזל, אל אחזקת הבית ואל הכתיבה. הוא נחשב למסיר מכשולים מאיימים ולכן נהוג לפנות אליו לפני ביצוע כל משימה בתפילה: אום שקרי גאנשאיה נמה (ברכו את שמו של גנש). הוא נחשב לרחום עד כדי כך שדי אך להיזכר בו כדי לקבל את ברכתו והגנתו.

2 קישורים חיצוניים

- דנה בכטינגר, גנשה: אל הפיל בהינדואיזם
- מידע על גנש, Sri Ganesha (lord of the attendants)

3 מקורות הטקסט והתמונה, התורמים והרשיונות

1.3 טקסט

- **גנש** מקור: <http://he.wikipedia.org/wiki?oldid=15905000> גנש תורמים: Ijon, Eman, עפולה, אסף צ, FlaBot, אופק, עוזי ו, Matanya, Ladypine, CommonsDelinker, Yonidebot, Bot-Schafter, הגי אדלר, Thijs!bot, JAnDbot, ק, YurikBot, Aviadoss, HansCastorp, נרקיסוס, חנה ק, PixelBot, Shefshef, Alexbot, יואלפ, SieBot, Loveless, BotMultichill, OKBot, AlleborgoBot, שרעל, TXiKiBoT, Arwen ArthurBot, Xqbot, KamikazeBot, MastiBot, Matanyabot, EmausBot, ZéroBot, ט-בוט-זרם, Pok148, MelancholieBot, WikiDreamer Bot ו גם אנונימי: 7 WikitanvirBot, Mjbmrbot, CocuBot, MerllwBot, OfekBot, GFQ, Dexbot, Legobot

2.3 תמונות

- **קובץ: Commons-logo.svg** מקור: <http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/4/4a/Commons-logo.svg> רישיון Public domain תורמים This version created by Pumbaa, using a proper partial circle and SVG geometry features. (Former versions used to be slightly warped.)
האמן המקורי SVG version was created by User:Grunt and cleaned up by 3247, based on the earlier PNG version, created by Reidab
- **קובץ: Disambig_RTL.svg** מקור: http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/b/bc/Disambig_RTL.svg רישיון CC-BY-SA-3.0 תורמים rotemliss האמן המקורי rotated by author from Image:Disambig.svg
- **קובץ: Ganesh_mimarjanam_EDITED.jpg** מקור: http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/8/85/Ganesh_mimarjanam_EDITED.jpg רישיון CC-BY-2.0 תורמים / http://www.flickr.com/photos/vijji_vijju_vjay/2855894213/sizes/o האמן המקורי Vijay Bandari
- **קובץ: Thajavur_Ganesha.jpg** מקור: http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/c/c2/Thajavur_Ganesha.jpg רישיון Public domain תורמים http://www.britishmuseum.org/research/search_the_collection_database/search_object_details.aspx?objectid=3061250&partid=1&output=Places%2f!%2fOR%2f!%2f41361%2f!%2f41361-2-20%2f!%2fPainted+in+Thanjavur%2f!%2f%2f!%2f%2f!!
%2f&orig=%2fresearch%2fsearch_the_collection_database%2fadvanced_search.aspx&currentPage=1&numPages=10 לא ידוע

3.3 רישיון לתוכן

- Creative Commons Attribution-Share Alike 3.0